DOSAR NR. 4-146/2024 /4-24130889-38-4-18112024/
Dicusară Oxana - art. 63 alin. (1) Cod contravențional

H O T Ă R Â R E
ÎN NUMELE LEGII

12 decembrie 2024

or.Telenești

Judecătoria Orhei (sediul Telenești)

Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul – Gheorghe Ciobanu
Grefier – Ina Meleca
Cu participarea:
Agentului constatator din cadrul IP Telenești – Simion Velicico
În lipsa:
Persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional – Oxana Dicusară

examinând în ședință de judecată publică, în limba de stat, cauza contravențională pornită în baza Procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 334210 din 13.11.2024, încheiat de către agentul constatator din cadrul IP Telenești, Velicico Simion, pe faptul comiterii contravenției prevăzută de art.63 alin. (1) Cod contravențional de către Dicusară Oxana, născută la *****, cetățean al Republicii Moldova, IDNP *****, domiciliată în *****, instanța de judecată,-

A C O N S T A T A T :

1. La 18 noiembrie 2022, în cancelaria Judecătoriei Orhei (sediul Telenești), a fost înregistrat demersul înaintat de Inspectoratul de Poliție Telenești prin care solicită de a examina cauza contravențională pe faptul comiterii contravenției prevăzută de art.63 alin. (1) Cod contravențional de către Dicusară Oxana, născut la *****, IDNP ***** (dosar nr. 4-146/2024).
2. În acest context, instanța de judecată reține că la 13.11.2024, agentul constatator din cadrul IP Telenești, Velicico Simion a întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 334210 din 13.11.2024, pe faptul comiterii de către Dicusară Oxana a contravenției prevăzută de art.63 alin. (1) Cod contravențional. Circumstanțele faptei

contravenționale sunt următoarele: *la data de 11.11.2024 ora 18:32 minorul *****l-a numit cu expresii injurioase și l-a amenițat cu electroșocul pe cet. Cerneanu Ion, locuitor al satului Văsieni raionul Telenești.*

Poziția participanților la proces și procedura de citare

3. *Agentul constatator Velicico Simion*, în ședința de judecată a declarat că susține cu privire la contravenție și solicită în temeiul art.63 alin.(1) din Codul contravențional să-i fie aplicată contravenientului Dicusară Oxana o amendă minimă.

4. *Persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional Dicusară Oxana*, fiind citată legal, în ședință de judecată nu s-a prezentat.

Instanța de judecată consideră că, au fost întreprinse toate măsurile posibile de citare făptuitorului pe adresa de domiciliu, iar aceasta în ședința de judecată nu s-a prezentat și nu a comunicat instanței motivele neprezentării. Din considerentele menționate, ținând cont de alin. (3) art. 455 Cod contravențional şi având în vedere practica Curții Europene a Drepturilor Omului (cauzele Ponomaryov vs. Ucraina şi Avramenco vs. Moldova) instanța judecătorească concluzionează că, amânarea examinării cauzei nu poate fi nelimitată, fiind obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință.

În plus, CtEDO reamintește că un stat nu poate fi considerat răspunzător atunci când o parte, citată legal şi informată despre obiectul cauzei, renunță în mod expres la dreptul de a se prezenta în instanţă şi de a se apăra (Cauza Poitrimol împotriva Franţei, Hotărârea din 23 noiembrie 1993, seria A nr. 277-A, p. 13, § 31). Atitudinea reclamanților ar echivala cu o renunțare la dreptul de a apărea în instanţă şi de a se apăra.

Prin prisma art. 455 alin. (3) din Codul contravențional și a jurisprudenței CtEDO, instanța a apreciat posibilă examinarea cauzei, în absența făptuitorului Dicusară Oxana.

Examinarea fondului cauzei

5. În conformitate cu prevederile art.7 din Codul contravențional, persoana poate fi sancționată numai pentru contravenția în a cărei privință este dovedită vinovăția sa, cu respectarea normelor prezentului cod.

Potrivit art.8 alin.(2) Cod contravențional, este supusă răspunderii contravenționale numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea contravențională.

Conform art.10 Cod contravențional, constituie contravenţie fapta – acţiunea sau inacţiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracţiunea, săvârşită cu vinovăţie, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod şi este pasibilă de sancţiune contravenţională.

Conform prevederilor art.14 alin.(1)–(3) din Codul Contravențional al RM, contravenţia se săvârşeşte cu intenţie sau din imprudenţă. Contravenţia se consideră săvârşită cu intenţie dacă persoana care a săvârşit-o îşi dădea seama de caracterul prejudiciabil al acţiunii sau inacţiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, a dorit

sau a admis în mod conştient survenirea acestor urmări. Contravenţia se consideră săvârşită din imprudenţă dacă persoana care a săvârşit-o îşi dădea seama de caracterul prejudiciabil al acţiunii sau inacţiunii sale, a prevăzut urmările ei prejudiciabile, dar considera în mod uşuratic că ele vor putea fi evitate, ori nu îşi dădea seama de caracterul prejudiciabil al acţiunii sau inacţiunii sale, nu a prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor ei prejudiciabile, deşi trebuia şi putea să le prevadă.

Potrivit art.374 Cod contravenţional, procesul contravenţional este activitatea desfăşurată de autoritatea competentă, cu participarea părţilor şi a altor persoane titulare de drepturi şi de obligaţii, având ca scop constatarea contravenţiei, examinarea şi soluţionarea cauzei contravenţionale, constatarea cauzelor şi condiţiilor care au contribuit la săvârşirea contravenţiei. (2/1) Procesul contravenţional începe de drept din momentul sesizării sau al autosesizării agentului constatator privind săvârşirea contravenţiei. (3) Procesul contravenţional se desfăşoară pe principii generale de drept contravenţional, în temeiul Constituţiei, al prezentului cod, al Codului de procedură penală în cazurile expres prevăzute de prezentul cod, precum şi al normelor dreptului internaţional şi ale tratatelor internaţionale cu privire la drepturile şi libertăţile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

Conform art.375 alin.alin.(1), (2) și (3) Cod contravențional, persoana acuzată de săvârșirea unei contravenţii se consideră nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu este dovedită în modul prevăzut de prezentul cod. Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăţia sa. Concluziile despre vinovăţia persoanei în săvîrşirea contravenției nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate în condiţiile prezentului cod se interpretează în favoarea persoanei în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional.

Potrivit art.381 alin.(4) Cod contravențional, autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atît circumstanțele care dovedesc vinovăția persoanei, cît și cele care dezvinovățesc persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional, precum și circumstanțele atenuante sau agravante.

În conformitate cu art.425 alin..(3) Cod contravențional, aprecierea probelor se face de persoana competentă să soluționeze cauza contravențională, potrivit convingerii sale pe care și-a format-o cercetând toate probele administrate în raport cu circumstanțele constatate ale cauzei și călăuzându-se de lege.

Potrivit dispozițiilor art.440 alin.(1) Cod contravenţional, constatarea faptei contravenţionale înseamnă activitatea, desfăşurată de agentul constatator, de colectare şi de administrare a probelor privind existenţa contravenţiei, de încheiere a deciziei privind examinarea contravenţiei în temeiul constatării agentului constatator sau procesului-verbal cu privire la contravenţie, de aplicare a sancţiunii contravenţionale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcţionarului abilitat să examineze cauza

contravenţională, din cadrul autorităţii din care face parte agentul constatator, în instanţa de judecată sau în alt organ spre soluţionare. În conformitate cu alin.(1) al art.442 Cod contravenţional, procesul-verbal cu privire la contravenţie este un act prin care se individualizează fapta ilicită şi se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale şi a probelor acumulate, în prezenţa făptuitorului sau în absenţa lui.

Conform art. 425 alin. (1), (2) și (3) Cod contravenţional, probele sânt elemente de fapt, dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenţei sau inexistenţei contravenţiei, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției şi la cunoașterea altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei. În calitate de probe se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: procesul-verbal cu privire la contravenţie, procesul-verbal de ridicare a obiectelor şi documentelor, procesul-verbal de percheziţie, procesul-verbal privind cercetarea la fața locului, procesele-verbale privind alte acțiuni procesuale efectuate în conformitate cu prezentul cod, explicațiile persoanei în a cărei privinţă a fost pornit proces contravențional, declarațiile victimei, ale martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, corpurile delicte, obiectele şi documentele ridicate, constatările tehnico-ştiinţifice şi medico-legale, raportul de expertiză. Aprecierea probelor se face de persoana competentă să soluționeze cauza contravențională, potrivit convingerii sale pe care şi-a format-o cercetând toate probele administrate în raport cu circumstanțele constatate ale cauzei şi călăuzindu-se de lege.

În conformitate cu art.442 alin.(1) Cod contravențional, procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită şi se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de către agentul constatator pe baza constatărilor personale şi a probelor acumulate, în prezenţa făptuitorului sau în absenţa lui.

La examinarea cauzei contravenționale, instanța de judecată va ţine cont de rigorile art.458 Codul contravențional, care indică că examinând cauza contravenţională, instanţa de judecată este obligată să determine, caracterul veridic al contravenţiei imputate, existenţa cauzelor care înlătură caracterul contravenţional al faptei, vinovăţia persoanei în a cărei privinţă a fost pornit procesul contravenţional, existenţa circumstanţelor atenuante şi/sau agravante, necesitatea sancţionării şi, după caz, caracterul sancţiunii contravenţionale, alte aspecte importante pentru soluţionarea justă a cauzei. Instanța reține că pentru respectarea garanțiilor procedurale specifice în materie penală în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, printre care şi prezumţia de nevinovăţie, prevăzută de art.6 § 2 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, instanţa de judecată verifică legalitatea şi temeinicia procesului-verbal cu privire la contravenţie.

Totodată, în conformitate cu prevederile art.6 alin.(2) şi (3) CEDO, orice persoană acuzată de o infracţiune este prezumată nevinovată până ce vinovăţia sa va fi legal stabilită. În conformitate cu jurisprudenţa relevantă a Curţii Europene a Drepturilor Omului, instanţele de judecată sunt obligate să demonstreze vinovăţia inculpatului prin

adoptarea unor soluţii motivate. Lipsa motivelor reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil: „în cazul în care instanţele judecătoreşti naţionale se abţin de a da un răspuns special şi explicit la cele mai importante întrebări, fără a-i oferi părţii care le-a formulat posibilitatea de a şti dacă o anumită susţinere a fost neglijată sau respinsă, acest fapt va fi considerat o încălcare a dreptului la un proces echitabil. (Boldea v. România, 15 februarie 2007, §30). Orice acuzat are, în special, dreptul: să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înţelege şi în mod amănunţit, asupra naturii şi cauzei acuzaţiei aduse împotriva sa; să dispună de timpul şi de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; să se apere el însuşi sau să fie asistat de un apărător ales de el şi, dacă nu dispune de mijloacele necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiţiei o cer; să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării şi să obţină citarea şi audierea martorilor apărării în aceleaşi condiţii ca şi martorii acuzării; să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înţelege sau nu vorbeşte limba folosită la audiere.

Prin prisma prevederilor ce guvernează spețа dedusă judecății, instanța de judecată reiterează că, scopul legii contravenționale constă în apărarea drepturilor şi libertăților legitime ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege, în soluționarea cauzelor contravenționale, precum şi în prevenirea săvârșirii de noi contravenții.

6. În speță instanța de judecată reține că la 13.11.2024, agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Telenești, Velicico Simion, a încheiat procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 214937, pe faptul comiterii de către Dicusară Oxana a contravenției prevăzute de art. 63 alin.(1) Cod contravențional, pentru faptul că, aceasta la data de 11.11.2024 în jurul orei 18:30 fiind unicul părinte, deoarece este văduvă, și-a lăsat fărăr supraveghere *fiul său minor *****a/n *****, ultimul umbla fără supraveghere pe străzile satului Văsieni cu alte două persoane şi s-a întâlnit cu Cerneanu Ion care se deplasa spre domiciliul său cu care s-au întâlnit toți pe stardă. Minorul *****l-a numit Cerneanu Ion cu cucvinte injuriose şi totodată l-a amenința cu un electroşoc pe care l-a îndrepta spre Cerneanu Ion.*

7. Întru confirmarea faptei prevăzute de art.63 alin.(1) Cod contravențional, la procesul-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 334210 din 13.11.2024, organul de constatare a prezentat următoarele probe:

- Comunicarea la Serviciul de Gardă al IP Telenești din 11.11.2024, făcută la data de 11.11.2024, precum că în jurul orelor 18:32, la Serviciul unic 112 a apelat Cerneanu Ion a.n. locuitor al satului Văsieni raionul Telenești, care a comunicat că în aceiași localitate, în stradă, a intrat înt-un conflict cu trei adolescenți din aceiași localitate care l-au amenințat cu un electroșoc.
- Cererea din 11.11.2024 adresată de către Cerneanu Ion către IP Telenești, pentru a întreprinde măsurile de rigoare conform legislației în vigoare în depistarea și identificarea a trei persoane necunoscute la data de 11.11.2024 în jurul orelor 18:00 pe

o stradă din localitaea Văsieni l-au amenințat cu răfuială fizică, iar unul dintre ei ținând în mână un electroșoc a avut intenția de a-l aplica asupra sa, însă a reușit să ocolească eventualul atac.

– Proces-verbal din 11.11.2024 de audiere a victimei Cerneanu Ion, care conține circumstanțele expuse în cererea adresată poliției;

– Proces-verbal din 12.11.2024 de audiere a martorului Vîrlan Maria;

– Declarația făcută la 12.11.2024 de către Dicusară Oxana, prin care confirmă că copii săi nu se aflau acasă în jurul orei 18:30 și nu cunoaște unde se aflau aceștia;

– Caracteristica eliberată de Instituția Publică Gimnaziul Văsieni pe numele lui *****, prin care se afirmă că atitudinea mamei Dicusară Oxana față de fiul său *****, elev al clasei a VIII, este nesatisfăcătoare, copii acesteia sunt lăsați din capul lor și uneori ea ca mama nu cunoaște unde dorm și unde se află copiii. Petru este caracterizat ca fiind agresiv, nu are răbdare să stea până la lecția a 6-a, întârzie la lecții și la observații răspunde agresiv.

– Caracteristica din 13.11.2024 eliberată de Primăria Văsieni în privința Oxanei Dicusară, potrivit căreia aceasta după character este echilibrată, dar în situații dificile poate manifesta un comportament agresiv.

– Certificat nr.02/1-37/344 din 13.11.2024 eliberată de Primăria Văsieni privind componența familiei Oxanei Dicusară, care se atestă că ea este unicul părinte din familia compusă din patru copii minori;

– Proces verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 334210 din 13.11.2024.

8. Instanța de judecată ține cont că, obligaţia de întreţinere a copiilor minori de către părinţi este o obligaţie primordială a membrilor de familie între care pot exista anumite raporturi de întreţinere. Aceasta se datorează faptului că copiii minori sunt temporar incapabili să-şi asigure de sine stătător existenţa, mai mult ca atât, aceştia necesită a fi educaţi şi învăţaţi de a-şi satisface pe viitor, adică la atingerea vârstei de majorat, existenţa proprie.

În acest sens, instanța reține că art. 60 alin. (1) din Codul Familiei prevede că, *Părinţii au dreptul şi sînt obligaţi să-şi educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separate*, iar art. 62 alin. (4) din același Cod, expres stipulează că, *Părinţii poartă răspundere, în modul stabilit, pentru exercitarea drepturilor părinteşti în detrimentul intereselor copilului.*

De asemenea, art.18 alin.(1) din *Legea nr.338 din 15 decembrie 1994 privind drepturile copilului*, prevede că *Ambii părinţi, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ţinînd cont în primul rînd de interesele acestuia*.

Articolul 18 alin.(1) al Convenției internaționale din 20.11.1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, prevede că *Statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit*

căruia ambii părinţi au responsabilităţi comune pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Părinţii sau, după caz, reprezentanţii săi legali sunt principalii responsabili de creşterea şi dezvoltarea copilului. Aceştia trebuie să acţioneze, în primul rând, în interesul suprem al copilului.

9. Sub acest aspect, instanța de judecată reieșind din circumstanțele de fapt ale cazului, apreciază că Dicusară Oxana în caliatate de părinte nu a îndeplinit corespunzător obligaţia de educare a feciorului *****, care din lipsă de supraveghere a părăsit domiciliul la data de 11.11.2024 începând cu aproximativ ora 18:00 și aproximativ la ora 18:32 întîlnindu-se în stradă în localitataea Văsieni pe Cerneanu Ion, n.02.06.1983, fiind cu alte două persoane l-a numit cu cuvinte injurioase și l-a amenințat cu un electroșoc.

10. Subsecvent, instanța de judecată reține că potrivit pct.12 al Procesului-verbal cu privire la contravenție seria/nr. MAI06 214937 din 13.11.2024, se atestă că Dicusară Oxana nu a manifestat obiecții față de cele constatate de către agentul constatator.

11. De asemenea, potrivit pct.18 al Procesului-verbal cu privire la contravenție nominalizat supra, la fel se atestă că Dicusară Oxana a recunoscut săvârșirea contravenției, fapt pentru ce a și semnat olograf.

12. Concomitent, instanța reține că, fiind citat în cadrul ședinței de judecată, contravenientul nu s-a prezentat și nu a prezentat instanței probe care ar demonstra contrariul celor constatate de agentul constatator în procesul-verbal cu privire la contravenție.

13. La soluţionarea cauzei contravenţionale, instanţa de judecată a luat toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă, a circumstanţelor cauzei, a evidenţiat circumstanţele care dovedesc vinovăţia lui Dicusară Oxana, ca în consecinţă şi în urma aprecierii probelor cercetate în şedinţă, în raport cu circumstanţele constatate ale cauzei şi călăuzindu-se de lege, să se confirme vinovăţia acesteia în săvârșirea contravenţiei prevăzute la art.63 alin.(1) Codul contravențional.

14. Art.63 alin.(1) Cod contravențional, stabilește sancțiune Neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare de către părinţi sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligaţiilor de întreţinere, de educare şi de instruire a copilului cu amendă de la 6 la 15 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 15 la 25 de ore.

15. Instanța ține cont că, la momentul săvârșirii contravenției, norma prevăzută de art.63 alin.(1) Cod contravențional, prevede două forme de sancțiune contravențională (amendă și muncă neremunerată în folosul comunităţii), instanța respectând prevederile art.37 alin.(3) Cod contravenţional, care statuează că munca neremunerată în folosul comunităţii poate fi aplicată doar persoanelor care acceptă să execute o asemenea sancţiune, iar contravenientul nu s-a prezentat în cadrul ședinței de judecată şi nu a dat acordul privind aplicarea unei sancţiuni sub formă de munca neremunerată.

16. Prin urmare, în contextul prevederilor legale menționate, instanța reține că ambii părinți poartă răspundere pentru educarea și instruirea copiilor, însă din materialele

cauzei se confirmă că minorul *****, este fără tata, care a decedata și minorul locuiește cu mama sa Dicusară Oxana, iar ultima nu și-a îndeplinit corespunzător obligațiunile de întreținere, de educație și de instruire a copilului său minor *****, iar lipsa de supraveghere a dus la faptul că minorul a abandonat domiciliul și ulterior a comis fapta care îi este imputată.

17. La stabilirea sancţiunii, instanţa de judecată ţine cont de prevederile art.art.32, 34, 37 Cod contravenţional, caracterul şi gradul prejudiciabil al contravenţiei, comportamentul contravenientului. Totodată, instanța de judecată menționează că agentul constator nu a invocat careva circumstanţe atenuante şi agravante.

18. Reieșind din circumstanțele cazului, ținând cont de scopul sancțiunii contravenționale de reeducare şi corectarea persoanei care a săvârșit contravenția, instanța de judecată va stabili față de Dicusară Oxana pentru comiterea contravenției prevăzute de art.63 alin.(1) Cod contravențional, sancțiune sub formă de amendă în mărime de 6 (șase) unități convenționale, ce constituie suma de 300 (trei sute) lei.

19. În temeiul celor expuse, examinând sub toate aspectele, complet şi obiectiv circumstanțele cauzei contravenționale, în conformitate cu prevederile art.395, 458, 460, 462 Cod contravențional, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e :

Dicusară Oxana, născută la *****, IDNP *****, cetățean al Republicii Moldova, domiciliată în *****, se recunoaște vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art.63 alin.(1) Cod contravențional și i se aplică sancțiune contravențională sub formă de amendă în mărime de 6 (șase) unități convenționale, ce constituie suma de 300 (trei sute sute) lei.

Se explică contravenientului Dicusară Oxana, că potrivit art.34 alin.(3) Cod contravențional al Republicii Moldova, aceasta este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plăteşte în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoştinţă a deciziei de aplicare a sancţiunii contravenţionale. În acest caz, se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral.

Hotărâre motivată pronunțată în ședință publică la 12 decembrie 2024.

Hotărârea poate fi atacată cu recurs în termen de 15 zile la Curtea de Apel Bălți, prin intermediul Judecătoriei Orhei (sediul Telenești).

Președintele ședinței,
Judecătorul **Gheorghe Ciobanu**